

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia,
Brașov, piața mare Nr. 30.
Sursozii naștrăncave sa se
primose. — Manuscrispe aa se
reținim.
INSEPARTE se primose la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anșururi:
în Viena: M. Dukas, Hoppich
Schakel, Rudolf Koss, A. Oppels
Hochlöcher; în Antons Oppels; J.
Dannacher, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Bekiam Bernat; în
București: Agence Haas, Buc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoig & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă
garmond pe o colônă 6 ex. și
80or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarită și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sêu 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în 11-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la tôte oficiole
postale din țintu și din atară
și la dd. colectorii.
Anonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
têrgul Inului Nr. 30 etagiu
1.: pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 or. v. a.
sêu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 217.

Brașov, Mercuri 1 (13) Octomvre

1897.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Octomvre 1897 st. v.
se deschide nou abonament la care
invităm pe toți amicii și sprijini-
torii fôiei nôstre.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonarea se pôte face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Stări critice dualiste.

Cu cât ne apropiăm mai mult
de sfârșitul anului, cu atât mai difi-
cilă devine situația în ce privese
reînnoirea pactului dualist.

Majestatea Sa s'a întors éráși
la Budapesta, unde va sta până la
finele lunei, în care timp fără îndo-
elă vor trebui să se ia decisiuni în-
semnate în grava cestiune pendentă.

Oficioșii unguni dau o deosebită
tălmăcire împrejurării, că Majesta-
tea Sa s'a hotărât să petrecă éráși
mai mult timp la Pesta. Decă vine
la noi, dic ei, și nu rămâne în Viena,
unde sôrtea provisorului pactului
este nesigură, acésta dovedesce, că
monarhul nici prin prezența sa nu
vré să influențeze decisiunea cercu-
rilor parlamentare din Viena.

E mare întrebare însă, cum va
fi acésta decisiune a cercurilor par-
lamentare vieneze. „Budapester Tag-
blatt” a publicat după olaltă două
convorbiri: una cu deputatul Wolf,
care s'a fost duelat cu ministrul-
președinte austriac Badeni, ér alta
cu primul Vieni Dr. Lueger.

Cel dintâiu susține hotărât, că
Nemții vor să facă obstrucțiune față
cu proiectul de lege pentru prelun-
girea provisorică a pactului, fiind-că
vréu să constrângă pe monarh, ca
în interesul „iubiților sêi Maghiari”
să lase pe Badeni să cadă, cu ordo-
nanțele lui de limbă cu tot; ér
atunci Nemții ar fi gata să voteze
provisoriul. Celalalt, Dr. Lueger, sê
fi dic, că nu e probabil, că legea
privitoare la provisoriu se va puté
promulga până la finea anului; că
la nici un cas nu va fi ușoră vota-
rea ei și că de ar merge după do-
rința poporului din Austria, nici
vorbă n'ar mai puté fi de provisoriu
și de înnoirea pactului.

Acum însă vin și Ungurii cu
pretensiunile lor, cari bine scim,
numai prin moderațiune nu se dis-
ting. „Pester Lloyd” a scris în nu-
mêrul sêu de Duminecă în cestiunea
provisoriului pactului, accentuând

două momente ca puncte de direc-
tivă ale politicei unguresci, cari am-
bele cuprind în sine o amenințare
față cu partea de dincolo a mo-
narchiei.

În prima liniă fôia oficiôsă sus-
ține, că Ungaria nu va recunosce
nici-odată, că cunoscutul § 14 al
constituției austriace, care admite
posibilitatea de-a se rezolva, când
parlamentul nu este întrunit, cestiu-
nile pedente și prin ordonanțe ale
guvernului, se pôte aplica și la afa-
cerile comune ale statelor dualiste.

Mai departe susține numita fôia,
că cu o Austriă guvernată de un
„absolutism deghisat” Ungaria nu se
va dimitte nici-odată de-a tracta afa-
cerile indicate ca comune prin sanc-
țiunea pragmatică. Dér, dicte, de aci
nu ar urma, că Ungaria ar vré să
scape de îndatoririle, ce i le impune
sanctiunea pragmatică, ci tot-déuna
va fi gata a-le îndeplini.

Acésta din urmă vré să dică,
că guvernul unguresc nu se gân-
desce nicidecum a rupe legăturile
dualiste, nici atunci, când în Aus-
tria s'ar încurca trebile.

Declarația fôiei oficiöse ungu-
resci caracteriséză fôrte mult teme-
rea cea mare, ce o are regimul un-
guresc, că nu cumva se se sgudue
fundamentul pactului dualist, și acésta
temere își are motivele sale fondate.

O destăinuire interesantă în ces-
tiunea orientală a făcut istoricul engles
Malcom Mac Colls în „Contemporary Re-
view”. El sorie acedă:

„După ce Europa mult timp a căntat
zadarnic să afe un succesor pentru prin-
țul Alexandru de Battenberg, Stambulov
a trimis un agent secret la Bucuresci spre
a oferi regelui României unirea Bulgariei
cu România, asigurându-l, că regatul Ro-
mâniei în modul acesta va puté dispune
de-o armată de 620,000 de ómeni. Propu-
nerea lui Stambulov a fost, ca cu acești
șese sute de mii de ómeni la cea dintâiu
oocasiă să pornescă spre Constantinopol și
din capitala imperiului otoman să facă o
capitală a unui regat nou bulgaro-român.
Regele Carol a fost căștigat prin cutezanța
acestei idei, dér a declarat, că nu se pôte
hotărâ a-o esecuta fără a întreba mai în-
nainte pe împêratul german, pe șeful casei
de Hohenzollern. Acesta însă a denegat
consimțământul sêu și astfel din tot pla-
nul nu s'a ales nimic”.

Adevêrul este, că pe timpul acela era
vorba serios, ca să fiă ales regele Carol și
domnitor al Bulgariei, dér se dicea tocmai
din contră, că acesta ar fi fost un plan
predilect al politicei germane. Casul însă
anevoită se va fi petrecut așa, cum îl des-
crie Englesul.

Din programul Sêrbilor.

Am arătat la timpul sêu, că în
tôtă campania privitoare la congre-
sul bisericesc al Sêrbilor din Ungaria,
cele două partide politice ale lor:
cea radicală („Zastava”) și cea libe-
rală („Branik”) au procedat mână în
mână, solidare, până în cele de pe
urmă fase ale ei. Și numai în mo-

dul acesta au putut ajunge la resul-
tatul acela frumos, demn, ba impu-
nător chiar adversarilor, ce l'au do-
bândit Sêrbii față cu tertipurile și
intrigele de tot felul ale lui Banffy-
Jeszenszky. Resoluta lor purtare a
impus respect chiar și foilor șovi-
niste maghiare.

Precum am vêdut în notița pu-
blicată în numărul nostru de erî, și
în ultima conferență convocată de
cătră patriarhul Brankovici și ținută
la 9 ale curenteii, a domnit o per-
fectă armonia nu numai între cele
două partide, reprezentate prin đia-
rele „Zastava” și „Branik”, dér peste
tot printre toți membrii conferenței.

Dér între cele două partide, cea
radicală și liberală, decurg deja de
vr'o doi ani și mai bine, din timp
în timp pertractări pentru o com-
plectă contopire a lor într'un singur
partid național sêrbesc. De câte-va
orî înțelegerea în acest sens era cât
p'aci să se realizeze; concesiunile din-
tr'o parte și din alta, precum și con-
dițiunile erau deja stipulate pe hâr-
tie, dér întotdêuna s'a ivit câte un
cârlig, câte ceva neprevêdut, ce a
amânat fusiunea pe alte vremi, „când
împrejurările vor fi mai favorabile”.

Pe timpul campaniei congresu-
ale cele două partide éráși au ținut
pertractări cu scop de contopire, pre-
cum reiese din explicațiunile cu o
nuanță polemizătoare, ce le publică
de câte-va đile ambele foi sêrbesci
amintite. N'au adus, nu-i vorbă, nici
de astă-dată, la un rezultat real, éráși
s'a constatat reciproc, că „încă nu
sunt împrejurările cu totul priinciose
fusiunii”, dér totuși s'a putut ajunge
atât, că partidul liberal a elaborat
un program comun, care a apărut
în „Branik” de la 5 Oct. c.

Punctul al doilea al acestui pro-
gram sună astfel:

„Drept basă a acestei activități
comune (cuprinse în punctul I) va servi am-
belor partide în Ungaria mai restrinsă (acedă
fără Croația) programul, primit la congre-
sul naționalităților ținut în Budapesta la
10 August 1895; precum și tradițiile par-
tidului național sêrbesc până era încă ne-
despărțit; ér în Croația și Slavonia progra-
mul partidului sêrbesc independent, primit
la conferența dela 1881 ținută în Ruma”.

Resultatul final al pertractărilor
dintre cele două partide îl vom co-
munica cetitorilor la timpul sêu.

Intrunirea națională a studenților în Bucuresci.

Duminecă s'a ținut intrunirea națio-
nală convocată de studenți în sala „Hugo”.
Acésta intrunire a fost tot așa de mult
cercetată de un public frumos și ales, ca
și aceea din Dumineca precedentă.

Intrunirea a fost deschisă la 2 ore de
președintele comitetului național studentesc,
d-l V. Miculescu, care a explicat oelor adu-
nați scopul intrunirii, accentuând, că Un-
guria s'au înșelat când au cređut, că visita
M. S. regelui la Budapesta va însemna în-
bușirea cestiunei naționale.

După discursul de deschidere, salut
cu însuflețite aplause, a luat cuvântul d-l
C. G. Disescu, profesor universitar. D-sa,

salutat cu vii aplause, a declarat, că ces-
tiunea transilvană esistă de veacuri, că
ea este o cestiune pur națională și nu apar-
ține unui singur om, că e necesar consim-
țământul națiunei și acela, care nu-l are,
nu pôte spune, că e în stare s'o înăbușe
când voesce.

Din trei puncte de vedere pôte fi pri-
vită mișcarea națională: din cel politic,
național și umanitar.

Decă judecăm mișcarea din punct de
vedere pur politic, întâmpinăm multe obiec-
țiuni. Unii o consideră ca idealistă, alții,
ér mai ales adversarii cauzei, ne acousă de
irredentism. Nu aspirăm după anexiuni și
nu facem irredentism.

Privită cestiunea din punct de vedere
național, vorbitorul spune, că nu se pôte
cere năbușirea sentimentelor naționale.
Ele sunt mai pe sus de or-țe lege și de
ómenii, cari ar avé misiune să îngrope
cestiunea. În privința acésta se unesce cu
părerea d-lui Delavrancea din discursul sêu
de Dumineca trecută.

Sé vedem, ce trebuie să orienteze miș-
carea nôstră și, stabilind că niof ordinea
legală din Ungaria nu e respectată, vom
justifica lesne mișcarea dela noi.

D-l Disescu citéză pasajii și para-
grafii din legile unguresci, din cari reese
dreptul la esistență al Românilor; dér drep-
turile la cultură, limbă etc., reconosute de
legile organice ale Ungariei, sunt călcate
în picioare de guvernânți maghiari. Prin
urmare avem dreptul să protestăm chiar
în numele legii maghiare.

Dér de n'am avé niof un alt drept,
putem protesta din punctul de vedere al
umanității și să întrebăm pe Maghiari,
până când și până unde vor merge cu
prigonirile lor?

Vorbitorul crede, că visita la Pesta
a Suveranului român n'a fost nemerită.
Pressea maghiară a desaprobat anul treout
visita monarhului austriac la Bucuresci,
dându-i un caracter anti-maghiar, decă aiu-
rea trebuia întorsă visita. Nu era nimerită
visita, pentru-că era o datoriă de delioa-
teță și politeță față cu Ungurii, de-a nu fi
întorsă acolo; nu era nimerită, când închi-
sorile unguresci sunt umplute cu Români
și când pressea maghiară a afirmat, că Ro-
mâni s'au umilit.

De o gravitate esecțiunală mai este
un alt fapt: decorarea lui Ieszenszky. S'ar
părea, că nu însemnă nimic o decorație.
Dér faptele se înlăntuesc. Sé vedem cine-i
decoratul? Decoratul e acusatorul acelor,
cari de veacuri se luptă pentru drepturile
lor istorice și naționale. El a figurat într'o
serie de procese contra fraților nôstri.

Pentru aceste servicii aduse maghia-
rismului, Ieszenszky a fost înaintat ca șef
al biurolui naționalităților, mai bine dic,
al spionajului naționalităților. În statul ma-
ghiar n'avea dér un rol determinat. De ce
dér 'i-s'a conferit „Coróna României”?

După legea organică a ordinelor nô-
stre, „Coróna României” este o decorațiune
națională. Și nu e demn a se insulta na-
țiunea română. Servit-a Ieszenszky cauza
națională ca să merite distincția, care 'i-s'a
acordată? Din potrivă. Și, în acest cas, decă
comite o faptă contrarie intereselor națio-
nale, tot după legea ordinelor, perde de-
corația.

Nu înțeleg a face responsabil pe Rege
de acest act. Propunerile de numiri în
aceste ordine se fac în consiliul de miș-

tri și se acordă acelor o servicii extraordinare. Dăr carți sunt serviciile extraordinare ale lui Ieszenszky? Ne-a insultat țera. Națiunile se luptă, dăr nu se insultă. Ieszenszky ne-a insultat întreg neamul românesc. (Oratorul otesce o acuzare a lui Ieszenszky, prin care spune, că Liga română e subvenționată de Ruși).

Din partea cui dăr, pôte să fiă erorea acestei decorări? Consiliul de miniștri a înouințat actul. Nu bănuiesc miniștri de nepatrioți, dăr au greșit. Și trebuie să se declare, care e caracterul acestei decorări, căci pressa maghiară o spune clar și demonstrativ.

Ceremonialul acesta al decorațiilor nu trebuie să calce demnitatea unei națiuni.

D-l Disescu sfirșese cu cuvintele: „Națiunea română pôte fi învinsă, pôte fi bătută, dăr ea nu se va lăsa niciodată să fiă insultată“.

O furtună de aplause entusiaste și îndelungate a salutat aceste cuvinte.

A mai vorbit studentul *Tamara*, revelând condamnarea lui Andreiu Balteș și decorarea lui Ieszenszky. Apoi d-nii *Canciov* și *Caragiule*, cari au vorbit: cel dintâiu de entuziasmul poporului pentru cauza națională și cel din urmă arătând, că existența cestiunei naționale e mai vechiă, decât existența statului român.

In fine, la propunerea d-lui Miculescu, s'a adresat o telegramă de simpatie d-lui Balteș, în Transilvania. Președintele a comunicat apoi, că Dumineca viitoare se vor organiza două intruniri: la Ploesc și la Craiova.

Cu acesta s'a terminat intrunirea.

„Mișcarea trebuie să pornescă dela țera“.

In ajunul intrunirii convocate de studenții universitari pe Duminecă în Bucuresol, „*Epoca*“ face unele aprecieri privitoare la mișcarea națională și la direcția ce ar fi pe cale de a-o lua acesta mișcare acuma.

... „Intruniri cu caracterul celei trecute precum și a celei de mâne, Duminecă, — dize numita fôie, — nu pot să facă decât bine. Ele nu angajează decât pe acel mare public, care nu atâră de nimeni, care nu are răspundere, decât față cu conștiința și față cu prudența, care trebuie să o pună în cestiunile superioare naționale“...

... „Așa cum lucrurile se desemneză de astă dată suntem departe de idea absurdă și provocătoare a intervenției diplomatice în statul ungar“...

... „Cetățenii se mulțimesc a exprima sentimentul de indignare contra persecuțiilor unguresol și acela de mare și caldă solidaritate morală cu Românii din statul unguresol. Agitația aicî se opresce și nici pôte merge mai departe“...

La întrebarea, (că ce folos practic pôte rezulta din această agitația, „*Epoca*“ răspunde:

„Folos enorm, din tôte punctele de vedere.

„Faptul, că cestiunea națională nu este în mâna partidelor constituite și militante, are avantajul de a-o feri de tôte varietățile și schimbările... Indată ce interesele Românilor nu mai sunt identificate cu un partid, oi sunt încredințate îngrijirii marului public, prin această ele capătă o permanență pe care nu o pot găsi în preocupările egoiste ale unui partid.

„Până acuma, un partid politic impusese țerei chestia națională. Era o anomalie dublată de-o mare mistificare. *Natural și temeinic este ca opinia publică, țera să impună această cestiune partidelor politice. Mișcarea trebuie să pornescă dela țera* pentru a fi impusă, de voie de nevoie, partidelor.

„Ei bine! pe cât putem să ne dăm seama, acest lucru este pe cale de astă-dată să se facă. Mișcarea națională ia de astă-dată un caracter normal și mult mai serios. Resultatul acestei noue îndrumări, pôte fi incalculabil de bun.

„Când țara, reprezentată printr'o opinie publică statornică și luminată, va avea în mâni paza cestiunei naționale, guvernele, — ori-care ar fi ele, — nu va fi în stare

să-și croiască, chiar în politica exterioră și mai cu seamă în relațiile cu statul vecin, — o linie diametral opusă celei dirijate de țera...

... „Dacă agitația care a ținut mai mulți ani în această cestiune, nu ar fi avut un caracter în cea mai mare parte, de partid, M. S. Răgele nu și-ar fi dat — suntem siguri — întâlnirea cu Impăratul Austro-Ungariei la Pesta“...

Serbii despre visita dela Pesta.

In numărul său dela 2 Octomvre, „*Branik*“, diarul partidului liberal sârbesc din Ungaria, al cărui șef este Dr. Polit, publică și el un prim articol intitulat: „România și tripla alianță“, în care comenteză visita Regelui Carol în Budapesta. Fôia sârbescă dize între altele:

„Sunt deja câți-va ani de când România s'a apropiat de tripla alianță. La început nu ea membru al ei, oi mai mult se părea, că caută numai ocrotire la tripla alianță pentru cazul dacă în Orient s'ar nase conflicte, astfel că România ar fi ținută și ea în vârtejul întâmplărilor. Se credea, că România voesce să se preserveze de vr'o invazie din partea Rusiei, astfel ca să nu fiă silită de a vërșea sângele cetățenilor săi pentru interese străine.

„Mai târziu însă poziția României a devenit mai lămurită. Astăzi se observă, că România a intrat pe deplin în tripla alianță și nu încapă îndoială, că a luat asupra-și unele îndatoriri pentru cazul, dacă s'ar întâmpla conflicte în Orient“...

„*Branik*“ vorbește apoi de poziția geografică a României; de visita împăratului-rege Francisc Iosif această vizită și cea dela Budapesta a părechi regale române. Apoi continuă:

„Actualul rege al României este un domnitor plin de caracter, cu înalte însușiri intelectuale și conștientos. El nutrește rivna nobilă de-a înainta poporul său pe calea progresului. Statul român îl va pomeni întotdeauna cu recunoștință. El a creat din aproape nimic ce era (?) armata română; el a ridicat vața statului român. Crescut în spirit german, el nu știe decât o singură chemare: că omul trebuie să-și facă datoria în ori-ce împrejurări, și el și-a îndeplinit datorițele lui de domnitor, timp de trei-șeci de ani, în mod cinstit și eemplar.

„Dar, ou tôte acestea el este — Némf. Nu voim să dize, că el a pus la cale politica antirusescă a guvernelor țerii, dăr el a exploatat în mod isteț amărăciunea națiunei române în folosul simpatțiilor sale.

„Lucru cunoscut, că Rusia a sâvârșit o mare greșelă după războiul ruso-turc, luându-i României Basarabia mănôsă și dându-i în schimb Dobrogea cea mlăștiosă.

„O asemenea nerecunoștință se ține multă vreme în minte.

„Și ou tôte ace-țea ou greu ne vine a crede în statornicia politicei române. Prietenia între Români și Maghiari nu pôte fi sinceră. Față ou politica șovinistilor noștri contrastele prea sunt înăsprite. Mai întâiu ar trebui ca guvernul maghiar să-și schimbe politica față ou naționalitățile, și numai atunci se va puté vorbi despre o prietenie statornică între Români și Maghiari. Nemulțămirea poporului românesc nu se pôte împăca ou politica șovinistilor maghiari.

„Câtă vreme dănuiesc actualele stări, însuflețirea publicului maghiar pentru regele român n'are să schimbe întru nimic raporturile între națiunile maghiară și română“.

SCRIRILE DILEI.

— 30 Septemvre v.

Colonia română din Viena a dat un banchet splendid în onorea deputărilor români și în onorea tinerilor dr. Procopovici

și dr. Florea Lupu, numiți în magistratura Bucovinei. D-l deputat dr. George Popovici a ridicat un toast entusiast, accentuând necesitatea ca Românii de pretutindeni să lupte pentru o singură idee, pentru înălțarea morală și culturală a poporului român, care se află acuma în situație atât de critică în urma evenimentelor din Budapesta.

Maghiarisare în Buda. Sub acest titlu scrie o fôie din Pesta: „Este o miserie cunoscută, că Buda nu vré să se maghiarizeze. Acolo se vorbește pretutindeni mai bucuos nemșese, decât unguresce. Antipatia în contra limbei maghiare se observă mai ales în cercurile meseriașilor din Buda. Din cauza acesta profesorul gimnasial Duma György a înființat o „Reuniune a sodaliilor din Budapesta“, a cărei scop este maghiarisarea și cultivarea clasei meseriașilor din Buda. Reuniunea a avut în scurtul timp, de când există, rezultate îmbucurătoare. În casa ei, în Iskola-utca s'au dat din partea membrilor deja mai multe reprezentații teatrale, dovedindu-se un mare zel și progres în învățarea limbei maghiare“. Etă cum șovinismul îngâmfat vrea să cultiveze și să civilizeze pe Nemții din Buda. Ar fi de ris, dacă urmările acestor svêrcoliri n'ar fi atât de păgubitoare culturai în sensul genuin al cuvântului.

Darul Ungurilor sârbătorit în școle. Mai multe dintre școlile medii unguresol au profitat de ocaziune pentru a-și mai face o di de odihnă și voiă bună din inoidental darului, ce l'a făcut Ungurii Majestatea Sa prin cele deșce statue. Pentru ca cheful să fiă mai complet, ministrul unguresol de culte și instrucțiune publică a adresat acuma o ordinațiune directoratelor superioare ale școlilor medii, prin care impune a se ține sârbători școlare în amintirea acelu dar și în acele școle medii, în cari până acuma pôte nu s'a prâsnuit acest eveniment patrioticesol. Te miri, că nu s'a mai impus vre-o serbare școlară și în amintirea toastului împăratului Wilhelm. Și așa scopul școlilor unguresol pare a fi mai mult de-a arangia parade și manifestațiuni. Anul trecut, după cum au constatat înse-și foile unguresol, nu s'a făcut în școlile maghiare aproape nici un progres deorece școlarii și-au risipit timpul ou prâsnuirea milenului. Acum sunt la ordinea dizei alte prasnice, alte chefuri și banchete. Adevărată „țera“ a lui Papp János!“

In memoria părintelui Kneipp. Din Wörishofen se scrie, că în 6 Octomvre n. c. s'a făcut acolo desvêlirea monumentului, pe care l'au ridicat ôșpeții stabilimentului de cură în amintirea preotului Kneipp. Pe monument se află o pompôsă tablă de marmoră ou bustul renumitului Kneipp, purtând de desubt inscripția: „Marelui binefăcător al omenimei, preotului Kneipp, la a 76-a aniversare a dizei născerei sale. Curanții recunoscători. Wörishofen, 17 Maiu 1897“. — La serbarea desvêlirii monumentului a luat parte lume multă, măcar că ningeă fôrte tare.

Cassele districtuale pentru bolnavi. In 13 și 14 Octomvre n. c. se va ține al doilea congres regnicolar al casșelor districtuale pentru bolnavi din Ungaria. Acest congres se va ocupa între altele de cestiunea sprijinirii casșelor de câtră autoritățile, de regularea anunțărilor, contribuțiilor și al raportului de drept dintre case și spitale, cestiunea medicilor și a farmaciștilor, a mărginerii casșelor pentru bolnavi, crearea unui organ central etc. La congresul acesta au fost delegați din Brașov președintele casșei districtuale Victor Neustädter și dirigentul biroului Edmund Kopsnitsh.

Perceptoratul reg. unng. ca cassă de schimb. Camera de comerț și de industrie din Brașov a fost cerut dela ministerul de comerț să dispună ca perceptoratul reg. unng. din Brașov să fiă autorizat de a funcționa și ca cassă de schimb. Ministrul a răspuns, că acesta nu se pôte, căci pentru a se puté schimba bani nelimitat la perceptorat ar trebui să se mai dea un oficial

ca ajutor, ceea ce însă nu se pôte, fiind perceptoratul de aici de classa a II-a și nu de cl. I. Intrăceea însă ministrul de finanșe a dispus pentru ușurarea comerțului ca perceptoratul din Brașov să schimbe bani în măsura, în care va avé monede și hârtă la dispoziția.

Cunună. Din Bucuresol ni-se anunță cununia d-lui Ioan S. Spartală, bine cunoscutul foiletonist, ou d-ra Maria Nicolau Mărculescu. — Adresăm tinerei părechi cordialele noastre felicitări!

Un colectant de mărci șarlatan. Se știe, că ou măroile postale de pe scrisori se fac un comerț destul de estins. Un tiner comerțiant din Timișoara, ou numele Weiss Mikea, încă făcea comerț ou astfel de mărci, dăr făcea comerț necinstit. El ceruse dela mai mulți comerțianți de mărci de prin Viena, Berlin și Paris colecțiuni de mărci numai pentru ca să le vadă, ca modele. Din acestea lua măroile mai prețioșe, fără de-ale plăti, trimițând colecțiunile îndêrēt. Pe calea acesta a păgubit pe mai mulți comerțianți de mărci ou mii de franci. In urmă însă, fiind denunțat din partea oelor înșelați, poliția din Timișoara l'a prins și l'a arestat.

Necrolog. Eri după amêdi s'a sâvârșit înmormântarea d-nei Octavia Stănescu născ. Barițiu, în oimiteriul din Grôver, asistând un public numêros. — Fi-i țêrâna ușoră!

Pentru înființarea nouei bănci dela Oradea-mare s'a hotărît a se distribui prospectele încă în decursul acestei luni. Banca se va înființa cu un capital social de 200,000 fl. împărțit în 2000 acții de câte 100 fl. Terminul pentru subscrierea acțiilor s'a fixat pe 15 Febr. n. 1898.

Noua societate comercială română din Deș.

Deș, 11 Oct. n. 1897.

Onorată Redacțiune! Intre împrejurările actuale abea putem înregistra câte o di de bucurie, seu câte un act sâvârșit spre binele poporului nostru. Fiindu-ne închisă calea mai pe tôte teronele vieții publice, ni-a mai rămas încă unieul teren: terenul comercial, pe care har Domnului inteligența noastră a început se lucreze din respecter în tôte părțile. Astfel și la noi în central comitatului Solnoc-Dobêca, în Deș, s'a sâvârșit în 10 Octomvre n. 1897 un act, care are a servi spre bucuria poporului din acest comitat.

In dizea amintită s'a ținut în Deș adunarea generală constituantă a societății comerciale pe acții „*Mercur*“, în care adunare s'a pus baza unei ere nouș pentru publicul român din acest comitat pe terenul strict comercial. Idea înființării unei societății comerciale nu a fost nouș, fiindcă în anul 1895 a fost sulevată și pusă la ordinea dizei între unii fruntași din Deș, chiar de actualul întemeiator al societății „*Mercur*“, de d-l *Simeon Rus*, secretarul „*Someșanei*“. Atunci însă, în lipsa de sprijin, s'a fost abandonat pe un timp ôre-care planul, însă oam prim luna August a. c. din nou s'a reluat idea și s'a pus pe tapet, și deși au întâmpinat multe greutăți din partea unora, cari credeau, că nu se va puté realiza nici când această idee auctorului ei, sprijinit de unii fruntași, a pus la cale tôte, nu a crutat nici timp, nici spese pentru de a puté realiza planul. Jertfa nu a fost zadarnică, deorece s'a asigurat prin subscrieri capitalul proiectat în urma căreia societatea în 10 Octomvre s'a constituit ou un capital social de 50,000 corone, alegându-se în direcțiune și în comitetul de revisiune al societății tot bărbați cari, sunt gata a aduce ori-ce jertfe în interesul causei.

In direcțiune s'au ales d-nii: Dr. Teodor *Mihali* ca președinte, *Simeon Rus*, Florian *Hatos*, Mateiu *Pop* și Dr. Vasiliu *Ramonțai*, în comitet Ioan *Ilies* canonic, Ioan *Velle*, Augustin *Pintea* și Dumitru *Făgărășan*, ér ca director executiv al societății s'a ales d-l *Simion Rus*, secretarul „*Some-*

șanei" și înființatorul societății, sub a cărui conducere societatea numai prospera pôte, fiind în credință, că oel ce e în stare a întemeia, e în stare și de a conduce. De-altocul noul director a dat destule dovezi despre capabilitatea și cunoștințele d-sale și ca secretar al băncii „Someșana“.

Improtocolându-se firma societății prin tribunalul competent, numai decât își va începe activitatea. Acum e rândul inteligenței din comitatul Solnoc-Dobocă ca să sprijinească societatea, luminând poporul, că de unde are a-și câștiga pe lângă prețuri moderate marfă bună, esploind poporului intențiunea, ce se urmărește cu întemeierii acestor societăți.

Prin întemeierea societății „Merour“ se vor împărtași de favoruri, toți locuitorii acestui comitat, nu numai cei cu ipotecă, fără și cei fără nici o ipotecă putând cumpăra marfă bună și ieftină.

Deci e timpul, ca să îmbrățișăm comerțul, fiind-că numai acele poporâ sunt bogate și înaintate în cultură, cari îmbrățișează și comerțul.

Un acționar.

Sinuciderile.

Se discută mult ce nume să se dea secolului în care trăim. Înaintea morții lui încă — lumea cugetă ce epitaf va săpa pe piatra funerară, care va închide atâtea evenimente, atâtea vieți, atâtea morți. N'ar fi oare drept să i-se puie numele de veac al sinuciderilor? Și nu s'ar rezuma oare în cuvintele acestea tot ce a isprăvit, în bine și în rău, secolul civilizației, al culturii, al nevrozei și al luptei pentru traiu?

Studiind cifrele statistice rămăi îngrozit de proporția crescută a sinuciderilor în toate țările; este învederat, că proporția aceea merge alături cu dezvoltarea intelectuală a Europei civilizate, fără însă ca să fie mărginită numai la una din părțile sociale, mai în progres decât celelalte pe terimul inteligenței.

În Franța, dize scriitoarea rusă Marie Manacine în lucrarea sa „Surmenagiul mental“ se constată în 1827 la 10,000 de locuitori cifra de 4.8 sinucideri pe an; deja la 1830 s'au găsit 5.4; în 1840 era 8.1; la 1856 găsim 10.1; în 1874 mai mult de 15 și așa mai departe. În Prusia la 1872 la 10 milioane se găsea 1.047 cifra sinuciderilor. De aci înainte cifrele cresc mereu, ou o oprire numai pe vremea războiului din 1877. În Bavaria aceeași progresiune. Între 1844 și 1856 la 14 milioane de omeni — 330 sinucideri pe an; între 1857 și 1870 numărul a devenit 440 și a tot crescut de atunci. Anglia, Belgia, Roma, Italia, Danemarca toate dau statistici din ce în ce mai încredite.

Un interes cu totul particular prezintă statisticile adunate de profesorul german Oestern în privința mortalității prin sinucidere printre studenții germani la Tübingen. Începând dela 1800 până în zilele noastre odată cu înmulțirea numărului studenților sinuciderile au crescut în raport foarte sugestiv și convingător. O singură dată remarcabilă în sens îmbucurător a fost aceea a anului 1848, an revoluționar, sinuciderile au scăzut ca prin farmec.

Încheierea de tras e aceea, că o atențiune încordată asupra unui mare eveniment înlătură multora gândul funest al morții, dându-le imbold și scop pentru viață. A doua dată, întărind același adevăr, fu războiul dela 1870 între Franța și Germania, în timpul cărui în ambele țări mortalitatea prin sinucideri a scăzut simțitor.

Și cu toate acestea nu lipsa marilor preocupări și frământări o resimte secolul nostru, secolul culturii și sinuciderii. Ci mai adevărat s'ar afirma că esecul de grijă de lupte, de muncă intelectuală și fizică, esecul de viață aduce rezultatul trist al înmulțirii sinuciderilor în țările civilizate. Omenii ou sistemul nervos nestabil și patologic, având tendința către imitații și esecse, ducând o viață obosită și intensă sunt, firesc, aplicați a primi mai ușor ca niciodată momentul, care pune capăt unui traiu împovărat.

Netăgăduit încă e faptul, că în mediile emancipate de creștinți și prejudeții, mărtea de bună voie e mult mai frecventă; legătura de viață e mult mai fragilă. În mediile acelea lipsese mai mult ca în altele puterea de a spera și curajul de a îndura; lipsese în același timp tema de mărte ca element statornic, legat de superstiții și fanatism.

De actualitate sunt două cazuri în presa parisiacă: Un student bulgar, care s'a sinucis pentru că era atins de reumatism și avea frica bălei într'un mod eseciv, și poetul René Leclerc, scriitor de oarecare talent, căruia familia retrăgându-i ajutoarele, s'a găsit desarmat cu desăvârșire, neputându-se deda muncii grele de gazetar și nici vreunei munci fizice.

E de vină societatea de mărtea lui? Pôte ea multămi dispozițiile și temperamentele tuturor când ea nu pôte replăti munca și nevoia atâtor sute de mii?... E de vină omul acela pe care împrejurările său simțirea l'au izolat de lupta pentru traiu?

Mai mult de 25000 de sinucideri se numără pe an în toate statele europene — și nici unul nu rămâne în afară de această sinistră statistică.

N'are și România țără mică și mai scutită decât multe altele în grăua luptă pentru existență, atâtea sinucideri, care i-ar da par-că gloria unei țări mari europene? Are ou sutele. Numai Iași în mai puțin de o lună a înregistrat sinucideri în lumea studențescă, în lumea bogată, în lumea comună.

O cădere la un esamen determină pe o femeie aprăpe incultă, (môșă) să bea o violentă soluție de sublimat corrosiv! Soția, mamă de copii, tinără încă care nu are nici vina de a se fi corupt prin literatură; — ce dezechilibru în sistemul nervos, de a se hotărî cu atâta înlesnire să-și curme viața pentru o parodie de catastrofă?... Este caracteristica secolului de sinucideri.

(„Opinia“.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 11 Octomvre. Dr. Lueger, primarul Vienei, intervievat fiind de un colaborator al lui „Bud. Tagblatt“, a declarat, că el nu crede să pôta fi acceptat provisoriu pactului până la 31 Decemvre. *Decă ar fi după voința poporului austriac, atunci nici n'ar mai puté fi vorba de vre-un provisoriu, căci poporului, dize Lueger, nu-i trebuie provisoriu și de loc nu i-ar păre rău, decă în noștea de 31 Decemvre la orelle 12 s'ar ridica lângă Laita barierele vămei. Vrem o rezolvare definitivă și radicală a cestiunei, căci a fost de-ajuns starea nesuportabilă de până acum. În fine Lueger declară, că și partida lui va lupta în contra proiectului de lege pentru provisoriu.*

Constantinopol, 11 Oct. Foile de aici spun, că în urma plângerilor Mohamedanilor din Creta, cari sunt măcelăriți în mod revoltător din partea insurgenților, Sultanul a ordonat guvernului să adreseze o notă către puteri, cerând grabnica regulare a cestiunei cretane.

DIVERSE.

Capela română din Paris. În volumul „Mozaicuri“ de Smara, se află și următoarea schiță scrisă în Paris la 12 Ianuarie 1895: Situată (capela) în Rue de Beauvais, suni la ușă, își ese înainte o franțuzică, care te intrăbă ce poștești și, după ce-i spui, te anunță oă: *la messe comence à 11 heures.* (Liturgia se începe la 11 orelle). Boerește. Am mai vânturat puțin pe stradă și în adevăr o'au și început să soséscă boerii români, — că boeri sunt și p'acolo. Biseri-cuța e mică, civilizată și ea deorece șede la Paris; pe jos are parchet, în sfesnice lumânări de spermanțet, căci unde să mai stea și albinele să facă oeră la Paris? P. S. Meletie Dobresou și încă un preot al

cărui nume îmi scapă, sunt destul de amabili ou Români și slujba și-o fac așa încât atrag pe credincioși și se bucură oând vèd sosind câte unul acolo; mai mult ca într'un salon de rendez-vous decât ca într'o casă a Domnului. Am vèdut aici destule cunoștințe, destule cocône de nēm cărora le tăia gora în săbii „franțuzeste“, aici erau la largul lor ou franțuzesca, n'o mai slăbea nici măcar în timpul axionului. Corul, format din Francezi, cânta românesc, ér gémlăoul (gémurile ferestrilor) era împodobit ou popi capuțini, oăoi am perdut din vedere a spune că biserica Carmelitelor a fost cumpărată de guvernul român dela Francezi pe câteva miișore de franci și a fost restaurată ou alte câteva miișore; totuși gémurile au rămas așa cum erau pe oând biserica se afla în stăpânirea oălugărișelor și ele biștele ce să pună pe geamlăoc decât oălugări, Augustini și Capuțini? Mă mir cum de nimeni, din acei însăroinați ou restaurarea ei, n'a fost isbit de această anomalie în biserica noastră. Mă mir ce caută calotele și barbele rase în cultul nostru, unde slavă Domnului o'avem preoți destul de pletoși; mă mir cum de P. S. Mitropolitul-primat al României, Ghenadie, de altfel atât de filantrop, nu s'a gândit a ne scăpa de asemenea geamlăoc, care mie îmi făcū o desgustătoare impresie și plânei și pe cei ce au ajuns a-și vinde biserica și pe cei ce-au cumpărat-o și păstréză încă asemenea desgustătoare mutre.

Cerșitor și diamante. Un cerșitor din Transvaal cu numele Antoni, urându-i-se de-a mai cerși dela unul și dela altul câte o bucată de pâne, a plecat să caute diamante prin munți. El își luă cu sine un sac de făină, pentru a avé ou ce se hrăni. O lună întrégă ziua, noștea, căută cerșitorul Antoni comori prin munți, până ce în fine, după cum anunță diarul „Standard“ îi surise bietului cerșitor norocul. Antoni adevă a aflat un diamant de 360 carate, care a fost prețuit în 30,000 funți. Antoni nu s'a îndestulit cu acest diamant, ci s'a dus să caute mai departe. Cerșitorul Antoni din colosala sumă de bani și-a cumpărat numai un rând de haine, ér ceilalți i-a depus spre fructificare.

O invazie de șoreci. Din Călărași se scrie „Drapelului“: Într'un mare număr de comune din județul Ialomița, au apărut o multime de șoreci de câmp. Cei mai mulți șoreci sunt în comunele, cari au suferit inundații și locuitorii au îndurat cele mai mari pagube de pe urma lor. Acești șoreci, sunt de o dimensiune mult mai mare decât chișoanii dela orașe. Ceea-ce e mai ourios, e faptul, că ei nu sunt fumurii ou șorecii ordinari, ci sunt de diferite colorii, în mare parte sunt de colorea oafeniă, au diferite vergi în colorii albe, negre, etc. Fălcile acestor distrugători de recoltă, sunt foarte dezvoltate, așa că dēnșii adună în gură bôbe mai multe și le duo în cuiburi. Trebuie să spunem însă, că depositele-cuibare ale acestor șoreci, sunt construite într'un mod foarte inteligent și provisiile puse în așa fel, încât să nu fiă espuse stricăciunei. Êtă în ce mod sunt făcute depositele-cuibare. Pe câmp, șorecii scormonesc pământul până la o adâncime de un metru și mai bine, transformând interiorul într'un fel de boltă. Aci, șorecii adună paie, cari le așterne pe fundul cuibarului, pun un rând de grăunțe, apoi un rând de pae și unul de pământ. Astfel urméză șiruri de grăunțe până aprăpe de suprafață unde în timpul iernei șorecii consumă marile lor deposite, având oăldură și hrană bună. Ni-se spune, că locuitorii se tem, oă la primăvară numărul acestor șoreci au să oréscă într'un mod colosal amenințând cu desăvârșire recoltele. În afară de aceste trebuie să mai spunem, că șorecii aceștia sunt de o îndrăsnélă, care își inspiră frică și ei nu se mulțimesc numai ou câmpul, oând n'au ce lua de pe câmp se duo la hambare și cară cantități mari de produse, transportându-le în cuiburile lor, ba au răbit până și în oraș.

E vorba ou pentru stăpânirea acestor obraz-

nici roștorii să se organizeze un fel de vână-tore ou cânt dresati și voinoi, oăci altfel nu e chip să fiă esterminați. Ialomițenii spun, că asemenea șoreci au mai apărut în anul 1876, înainte de război și cam tot pe la această epocă. Superstițioșii vèd reaparitița șorecilor, un semn al isbuonirei vre-unui război, în care ar lua parte și România!... Până acou porcii erau prevestitori ai timpurilor urite, étă deci și pe șoreci prevestitori de războie!...

Canibalii sentimentali. „Journal des Debats“ în numărul său mai recent publică o declarațiune a lui Henric Barigny despre obiceiurile naționale ale canibalilor — despre antropofagiă. Între altele Barigny dize: E adevărat, că sunt unele poporâ sël-batice, ai căror omeni în mod îngrozitor se mănăncă unii pe alții, dér 60% dintre antropofagi sunt conduși în acest fapt al lor de considerațiuni mai nobile. Thibetii de esemplu mănăncă pe membrii cei mai bătrâni din familie, în semn de ultima stimă, ce li-se cuvine; semințița kukumakă din America sudică numai pentru aceea mănăncă membrii din familie, deorece cred, că stomacul cald e un loc de odihnă ou mult mai plăcut, decât pământul rece. Sunt însă seminții, cari mănăncă pe cei morți fără nici o considerare, numai pentru-că așa e datina la ei, său pentru-că dōră calitățile bune ale mortului să le însușéscă oel, care îl mănăncă.

Dansatori pe biciclete. Pe cât de mare era la început antipatia, ou care au fost întâmpinate bicicletele din partea unor cerșitori ale societății, pe atât de mare este avântul, ce l'au luat ele astăzi. În Anglia au ajuns așa departe, încât pentru proximiul carnaval se fac de pe-acum pregătiri pentru arangiarea mai multor baluri, în cari părechile dansatōre vor juca numai pe biciclete. Inițiativa pentru arangiarea balurilor s'a luat din partea classelor alese ale societății englese. Se vor juca nu numai jocuri de colōnă, ou sunt oădrilele, ci chiar și valsuri, polce etc. Părechile dansatōre, se'nțeleg nu se vor mai prinde peste mijloc, ci dansatorii și dansatōrea vor merge unul lângă altul, ținându-se ou o mână de braț, ér ou cealaltă conducând biciecul. În Londra se luoréză încă de pe acum la transformarea unor sale de bal, înlocuind parchetele cele netede și strălucitōre ou podele obduse ou un strat de cretă franțuzescă. Costumele damelor nu vor mai fi lungi, ou slepurii, ci scurte, ou sunt obișnuitele costume pentru biciecul.

Literatură.

Avis literar. Estragem dintr'un avis, ce l'am primit, următoarele:

La îndemnul mai multora, mi-am propus să dau în limba română celebrul roman, intitulat: „Tribly“ de George du Maurier... „Tribly“ e un roman social, luat din viața modernă, fără de a desvêli însă în el miseriile sufletesci ale lumii de azi. Conținutul lui e cinstit, edificator și mișcător. Eroii sunt cei mai renumiți artiști ai Angliei, eroul principal e William Baggot, creatorul școlii de pictură modernă; ér eroina e cea mai miraculoasă oăntăreță a secolului. În scurt: prin edarea acestui sensațional roman social m'am decis să dau publicului român cea mai fină, delicată și plăcută bucatură a literaturii moderne străine...

În limba englesă s'au vëndut până acou deoi de edițiuni în sute de mii de esemplare; e tradus la toate limbile culte europene... Prin traducerea și edarea acestui roman cuget a face un bun serviciu literaturii noastre beletristice... Sperez, oă publicul român va lua în dréptă considerare speșele, dér mai mult ostenețele mele și mă va sprijini.

Opul va apăre în scurt timp și se va estinde pe circa 20—24 oole de tipari. În volum elegant și va costa numai 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto, cei cari vor trimite înainte abonamentul 1 fl. 20 cr. l vor căpeta francat gratis. Aceia, cari ar dori să l solvêscă după aparițiune să binevoéscă a notifica această prin o *cartă postală*. Aceia, cari colectéză 10 esemplare solvite, primesc un esemplar gratuit... *Timișoara*, 1 Oct. 1897. — Iacob Nicolescu, colaborator la „Dreptatea“.

*

Următoarele cărți nouă se pot procura prin Administrația foiei noastre:

„Gramatica limbii românești“ (Fonetica și ortografie, etimologie, sintaxă, stil) întocmită în două cursuri concentrice pentru școlile populare de I. Darius, cursul II. Pentru anul V și al VI de școală, pentru școala de repetiție, de adulți, școlile civile, etc. Editura autorului, Brașov tipografia A. Muresianu. Prețul 30 cr.

Carte de citire pentru anii din urmă ai școlilor populare și de repetiție de Dom. Dogariu și Nicolau Pilăia. Prețul broșurat 70 cr., legat 85 cr. (10 cr. porto).

Manual de limba germană pentru școlile pop. și capitale rom. de I. Dorca. Prețul legat 30 cr.

Geografia Ungariei și elementele din geografia generală pentru școlile populare de Dr. Nicolau Pop. Prețul 25 cr.

Carte de citire pentru școlile primare române de Georgiu Zaharia, învățător. Partea I pentru anul al 3-lea de școală, costă 24 cr. Partea a II pentru anul al 4-lea de școală. Prețul 28 cr.

Aritmetica, exerciții practice cu numerii dela 1—100 după sistemul decadice pentru începătorii din anul I și II de școală de Dom. Dogariu și Ion Darius, învățători. Partea I 30 cr. — Partea a II: Exerciții practice cu numerii dela 1—1000 după sist. decadice. Prețul 20 cr. — Partea a III-a dela 1 până la numerii 10,000,000 costă 30 cr.

Aritmetica. Exerciții practice cu frângele decimale și vulgare. Raportele și proporțiile. Regula de trei simplă și compusă. Calculul procentelor, rabatelor și al intereselor. Regula societății simplă și compusă. Calculul alegațiilor, al suprafețelor și al volumelor cubice. Pentru anii din urmă ai școlii primare de Ion Darius, învățător. Prețul 45 cr.

Manual de agricultura rațională (Agrologia) de Dr. G. Maior. Cea mai bună și mai bogată carte economică apărută la noi până acum. 524 pag. format mare cu 217 fig. Prețul 2 fl. 50 cr. (Trimis prin poștă recomandat 2 fl. 75 cr.)

Cartea Săteanului, novele populare de Em. Pârdeanu. Prețul 52 cr. (trimis francat).

In Viltore, novele și impresii, de cunoscutul scriitor A. Vlahuță. Prețul 65 cr. (trimis francat).

„Răspuns la Cartea neagră“, de A. Xenis Severu. 364 pag. 8°. Prețul 1 fl. (Trimis prin poștă 5 cr. mai mult).

Dicționar universal al limbii române de L. Șineanu, Prețul 3 fl. 75 cr. (Trimis recomandat prin poștă 4 fl.)

Exercițiile gimnastice în școlile elementare române de Iosif Aron. Prețul 15 cr. (plus 2 cr. porto.)

Săpătorul de bani, comedia în trei acte localizată de Antoniu Pop. Prețul 12 cr. (2 porto).

Lilice dela Pind, poezii macedonene originale și daco-române de Petru Vulcan. Un volum elegant, cu învăltoare ilustrată și tipărit pe hârtia de lux. Prețul 1 fl. (trimis francat).

Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pentru școlile populare de Silvestru Moldovan profesor. Prețul 20 cr.

Istoria Ungariei și elem. din ist. generală pentru școlile popor. de Dr. Nicolau Pop. Prețul 20 cr.

Aritmetica pentru școlile populare de F. E. Lurtz, partea I 20 cr., a II-a 35, a III-a 50 și a IV-a 90 cr.

Dicționar rom.-german de Theodor Alexi. Prețul 1 fl. 80 cr. și german-român de același autor, prețul 1 fl. 50 (cr. 15 cr. porto).

Geografia pentru școlile populare rom. de Făgărășan și S. Moldovan prof. Prețul legat 30 cr.

Economia câmpului și grădinaritul pentru școlile populare de George Moianu, învățător. Prețul 25 cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Octomvre 1897.

Renta ung. de aur 4%	121.75
Renta de corone ung. 4%	99.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	104.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonuri rurale ungare 4%	97.50
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Imprum. ung. cu premii	155.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	140.75
Renta de hârtie austr.	102.15
Renta de argint austr.	102.20
Rentz. de aur austr.	123.45
Losuri din 1860	143.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	960.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	385.75
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	352.—
Napoleonori	9.52 1/2
Mărci imperiale germane	58.77 1/2
London vista	119.65
Paris vista	47.52 1/2
Rente de corone austr. 4%	102.—
Note italiene.	45.15

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Octomvre 1897.

Banota rom. Cump.	9.48	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.46
Napoleon'ori. C mp.	9.50	Vënd.	9.52
Galbeni Cump.	5.58	Vënd.	5.60
Ruble Rusesci Cump.	126.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turoesci Cump.	10.60	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Muresianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 2256--1897.

PUBLICAȚIUNE!

Din partea subscrisei primării comunale se aduce la publică cunoștință, că pe baza concesiunii înaltului Ministeriu de agricultură din 26 Octomvre 1896. Nr. 62193/V 3 comunicate cu decisiul Inelitelor comisiunii silvanale administrative Nr. 312/896 k, c. b. și pe baza concluziunilor reprezentanței comunale din Fundata adus în ședința din 11 Ianuarie a. c. punctu III și 6 Octomvre a. c. punctu I se vor vinde din pădurea Stanicioșe de pe teritoriul comunei Moeciu superior, ce formeză proprietatea comunei Fundata 4012 tulpini de brad séu moliv computate prin forestier în 7462 metri cubici de pe un teritoriu de 31'52 jug. castrale spre tăiere și exploatare până la finea anului 1901, plus oferintelui.

Licitațiunea se va ținea Vineri în 19 Noemvre a. c. la orele 9 j. a. m. în cancelaria oficiului notarial din Branul superior. Amatorii de licitațiune sunt datorii a depune la masa cassariului comun al înainte de începerea licitațiunii un vadiu de 10% din suma de 7462 fl. v. a. calculată de silvicultorul expert. Prețul strigărei s'a statorit cu 1 fl. v. a. de metru cubic. Oferte în scris, provădate cu vadiul descris mai sus și cu timbru de 50 cr., în care se fă evidentă în cifre și litere suma plus oferită și că oferentul cunoșce condițiunile de licitațiune și se supune lor, se primesc din partea primăriului numai până la 10 ore a. m. în ziua de licitațiune, după care termen se va începe licitațiunea verbală. Condițiunile mai de-aprope se pot vedea în cancelaria notarului Branului superior în toate zilele în orele oficiose.

Fundata, 5 Octomvre 1897.

Moșoiu, Iosif Oncioiu, notar. 1398,1—1. primar.

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria M. Gross.

WILHELM SCHERG & C-ie.

Depositul fabricii de postav.

Recomandă pentru **SESONUL de TÔMNĂ și ÉRNĂ fabricatele lor din lână curată**, deja recunoscute ca solide, în mare asortiment cu prețuri ieftine ale fabricii.

Precum:

Stofe de modă pentru garnituri de bărbați executate în **Cheviot și Kammgarn.**

Stofe pentru Paltone și Pardesiuri: **Palmerston, Chontag-nac și Krümer.**

Stofe de uniforme. **Tricots** etc. pentru oficeri și amploiați.

Postavuri și stofe **Loden** impenetrabile, mult mai solide și durabile, ca orîși care stofe din streinătate.

Mare asortiment de diferite **Covore, desenuri frumoșe.**

Diverse flanele albe, roșii etc. pentru fuste de dame.

PLAPOME din lână curată.

PLEDURI, pentru bărbați și dame.

Ne rugăm de o cercetare cât mai numărôsă

1398,8—12

WILHELM SCHERG & C-ie.

Resturi de stofe cu prețuri foarte scădute.

3 J. GRÄF & COMP. 3
giuvaergiu,
Nr. Strada Porții Nr. 3

Asortiment bogat de

GIUVAERCALE,
obiecte de aur și de argint.

Asortiment de obiecte foarte frumoșe în argint de China.

Numai obiecte solide cu prețuri ieftine, pentru care garantăm.

Efectuăm: **LUCRĂRI NOUÉ**, suflat cu aur și cu argint, **REPARATURI**, precum și gravure în metal.

Esecutare ieftină, prompt și solidă.

GRÄF șefu principal, a fost mulți ani conducătorul firmei Ad. Resch.

1391,3--10

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu **diplome** și cu **medaliă de aur** la espositia din Cairo 1895 și la espositia de medicamente din Londra 1896. — Analisat de medici și aplicat în spitaluri cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute orîși ce vătămare a corpului, așa ca **șoldina, reuma, ischia, astma** și altele.

Durerea de dinți și cap, o alină în cinci minute.

Prețul unei sticle cu instrucția folosirei 1 **coronă**; sticla mai mare 2 **corone** 40 fileri.

Depou principal în **BUDAPESTA** la farmacia D. Török József Király-utca Nr. 12 și D. Dr. Egger A. Váci körút Nr. 17, se mai află la toate farmaciile din capitală, și la cele mai multe din provincie cum și la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 126.

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află în **Brașov** la farmacia D-ilor Kelemen Ferenz, Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V.

1372,7--20.

A v i s!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“